

kot, jotka tietävät taistelevansa oikeuksien-
sa puolesta, uhrautuvat suuremmalla tar-
molla aina silloin kun heitä vastustetaan.
Mitä pikkumaisemmaksi eli epäjohtonmu-
kaisemmaksi tuo vastustus muuttuu, sitä
katkerammaksi ja tarmokkaammaksi kiih-
tyy eteenpäin pyrkiväin hyökkäys. Aina sil-
loin, kun jotkut ihmisiltä näyttävät oliot
turvautuvat raakalaisheimoilta ja kansoille
ominaisiin keinoihin, kallistuu yleinen mielipide hyvin nopeasti niitä vastaan. Epäile-
mättä tulee samoin käymään Californiassa.
Mitä ilkeämmin ja mielivaltaisemmin sikäläinen virkavalta esiintyy, sitä nopeammin

ja suuremmat työläisjoukot antautuvat väärin-
ryyden kohteeksi joutuneiden puolelle. Jo-
katapauksessa meidän kaikkien velvollisuus on auttaa Californiassa käynnissä ole-
vaa kamppailua. Kukin omalla tavallamme.
Ne, jotka eivät ole tilaisuudessa persoonal-
lisesti olemaan mukana Californiassa käyn-
nissä olevaan järjestämistyöhön osaaotta-
massa, voivat auttaa aineellisesti. Me olem-
me Californiassa onnistuneet tähän asti ja
tulemme onnistumaan eteenkin päin, jos
vain kukin kohdaltamme olemme asian mu-
kana.

ELÄINTEN VAISTOSTA

Kirj. tohtori G. J. Klein.

KITOS siitä, että eläinten herkkä ja luon-
nollinen vaisto on ymmärrettävissä joille-
kin niiden (eläinten) toimille, jotka ne tie-
tämättään käyttävät kokemusperäisellä
tavalla. Vaisto on synnynnäistä ja perittyä. Kuiten-
kin ajan mukana, jälkeen muutamien sukupolvien,
vaisto voi vähitellen kadota. Mutta samaten, toises-
sa tapauksessa, voi syntyä uusia vaistoja. Esimer-
kiksi, G. Leroy huomasi, että seuduissa, missä lak-
kaamatta vainotaan ja hävitetään kettuja, ovat ket-
tun poikaset, ennenkuin ne voivat saavuttaa min-
kään verran kokemusta, itsevarjelevaisempia, viek-
kaampia ja epäilevämpiä kuin vanhat ketut niissä
seudussa, joissa niitä ei metsätetä.

Toisella puolen me huomasimme, lausui Leroy, et-
tä lampaat ja nuoret vuohet tykkäsivät kulkea yhdes-
sä ja leikkiä matalammilla kunnailta. Tämä on epä-
ilemättä jälkiseuraus niiden emien tavasta, joka il-
meni siinä, että ne oleskelivat korkeilla vuorilla.

Yksi maailman kuulu luonnontutkija, Douglas
Shnaldin, teki sarjan huomioita, jotka todistivat, et-
tä useat eläimet syntyessään omaavat suuren mää-
rän herkkiä vaistoja, tai jos voitaisiin näin sanoa:
kokemuksellisesti saavutettuja tuntemuksia. Hän,
kokeillessaan, peitti verholla vasta äsken kuoresta
päässeet kananpoikaset. Muutaman päivän kuluttua
verho otettiin pois. Kananpoikaset olivat ensin ikään-
kuin ällistyneitä, kirkkaan valon takia, mutta heti-
miten ne saavuttivat normaalian olotilan. Vaisto-
maisesti ne, ikäänkuin perehtymisen kautta, tavoitel-
tivat jotain kaukaista. Parin minuutin kuluttua ne
jo seurasivat hyönteisten liikkeitä ja kääntelivät
päitään sinne ja tänne, aivan kuin täysikasvuiset
linnut. Kahdestatoista viiteentoista minuuttiiin kes-
täneen ajan kuluttua ne jo nokkivat hyönteisiä ja
tahroja lattialla. Mutta samalla ne kurkottelivat jo-

tain, samoin kuin tekevät lapset, tavoitellessaan va-
loa kiinni. Heti alussa nämä kananpojat omasivat
huomattavan tarkkuuden, osuivat varmuudella esi-
neihin, joita ne tarkoittivat nokkia. Kaikissa niiden
toimissa ja leikeissä näkyi ihmeteltävää vaiston ke-
hitystä, joka määrää niiden olemassaolon.

Kuitenkin joskus eläinten vaisto johtaa ne hävi-
öön. On olemassa laji kovakuoriaisia —"meloe"—
minkä toukka, ryömittyään munasta maalle, rämpiä
läheiseen kukkaan, vaikka se ei löydä siitä minkään-
laista ravintoa itselleen. Se odottaa, kunnes mehiläi-
nen istuu kukan päälle. Heti kun tämä tapahtuu
toukka kipuaa mehiläisen päälle ja antaa sen kantaa
itsensä mehiläispesään, missä toukka löytää hunajaa
ravinnokseen. Mutta joskus toukka erehtyy hii-
riin nähden, jotka samoin ovat hienon karvan peittä-
miä, vaan joiden pesästä puuttuu hunajaa ja niin
toukan täytyy välttämättömästi kuolla nälkään.

Jatkuvasti paikasta toiseen kiertelevät eläimet,
todennäköisesti, toimivat myös vaiston mukaan. Poh-
jaltansa näiden tarkoitus tähtää sukunsa eli lajinsa
säilyttämiseen ja siksi, koska "isänmaasta" ei löydy
ravintoa, ne joutuvat kiertämään, kulkemaan eteen-
päin, joskus häviönsä ansaan. Mutta useasti eläinten
vaisto, joka kannustaa kulkemiseen, on syynä niiden
tuhoutumiseen. Kas tässä — esimerkki. Norjassa
löytyy suuria maahiiriä, jotka vissinä vuosina vaelta-
vat suurissa joukoissa länteen, uiden jokien ja jär-
vien yli, kavuten vuorien ja syvien uomain kautta.
Talvisin, seitsemän eli kahdeksan kuukautta, ne o-
vat lumenalla, yli metrin syvyydessä. Mutta taasen,
kun ilmat lämpenevät, ne lähtevät jatkamaan vael-
lustaan. Lopuksi, väsyneinä hiirilaumoina, voitta-
mattomina kestämaan susien ja kettujen lakkaamat-
tomia hyökkäyksiä, kotkien, pöllöjen ja haukkain
vainoja, ne ikäänkuin uhallä syöksevät Atlantin me-

reen ja häviävät jäljettömiin. Norjalainen luonnontutkija, Kollet, kirjoittaa, että marraskuussa vuonna 1868 eräs laiva joutui noin viidentoista tunnin ajan tekemään ankarasti työtä, että pääsi kulkemaan suurten hiirolaumojen läpi, joiden ruumiit mustuttivat koko Frondhjelmuvuonon, täyttären melkein sen merenlahden. Mikä tahansa oli vaiston tarkoitus, ajaessaan nämä eläimet länteen, niin jokatapauksessa se oli tuho niille. Hiiret, uiden yli jokien ja järviin, arvelivat kai voivansa saavuttaa myös Atlantinmeren vastaisen rannan ja niin ensimmäisten onnistumisten peittäminä heittäytyivät kuoleman kitaan — Atlantinmereen.

Koiran haistoeilintä on tähänsaakka yritetty selittää sen vaistoksi, mutta se on ehdottomasti erehdys. Koira yksinkertaisesti haistaa jäljet ja hajun mukana seuraa niitä. Englantilainen luonnontutkija, Romans, todisti kokeilujen kautta, että koirat seuraavat haistinelintään käyttäen. Hän teki metsästyskoiransa kanssa useita kokeiluja, niiden joukossa seuraavat, jotka todistavat sanotun väitteen. Jaloissaan metsästysaappaat Romans lähti alkuun varmasta paikasta ja kulki läpi englantilaisen peninkulman (1.6 klm.). Kun hänen koiransa opastettiin lähtöpaikkaan, niin se heti löysi jäljet ja kovalla kiireellä juoksi herransa perään. Toisessa kokeilussa koira vietiin huoneeseen, jossa se näki herransa valmistautuvan metsästykseen. Tämän jälkeen isäntä asetti tilalleen metsänvartijansa ja piiloutui. Koira seurasi metsänvartijan jälkiä muuttaman askeleen, mutta sitten, haistaen ettei ne olutkaan herransa jäljet, se pysähtyi ja eikä mennyt eteenpäin. Kolmannessa kokeilussa oli kaksitoista henkilöä, niiden joukossa koiran omistaja. Nämä marssivat ohi ja peräkkäin kaksisataa askelta, jonka jälkeen erkaantuivat kahteen ryhmään, toinen kulkien oikealle ja toinen vasemmalle. Koira kun laskettiin jälille, niin se ensin hyppi yhteisiä jälkiä myöten eristäytymispaikalle saakka, pysähtyi hetimiten, mutta hetimiten se alkoi taivaltaamaan sen joukon jälkiä, jota herransa oli seurannut. Sitten Romans antoi metsästysaappaansa vieraalle henkilölle ja varmassa paikassa erkaantui tästä henkilöstä. Koira, saavuttaessaan erkaantumiskohtaan, ei johtanutkaan kulkuansa herransa jälkeen, vaan saappaiden. Samoin, kun Romans asetti jalkaansa uudet saappaat, joita hän ei ollut ennen pitänyt, niin koira empi seurata hänen jälkiään.

Nämä edellä olevat ja monet muut tutkimukset todistavat sen, että koiran vainutunne alkujaan on perustunut elintoiminnalliselle haistintunteelle, vaikkakin näissä, edellä mainituissa, tapauksissa koira

tunsi jälleen herransa vain saappaiden hajun jälkeen. Muussa tapauksessa koirat todellisesti omaavat perittyjä vaistoja. Esim. useat ovat nähneet, uskottavasti, miten koira kiertyy vaateen päälle, jossa se nukkuu. Näennäisesti ainakaan, tämä ei ole mitään muuta, kuin vaistomaisesti tehty liike, jonka tekivät ennen, koiraa villimmat eläimet, asettuaan lepopaikkaan pehmeään ruohikkoon.

Siis vaistot periytyvät. Ilman sitä ihminen ei voisi hankkia kotieläimiä, sillä jokainen uusi sukupolvi heti palasi alkuperäiseen, villiin olotilaan. Jos me syvennymme tähän ajatukseen, niin me varmasti tulomme siihen johtopäätökseen, että vaisto johtuu perityistä tavoista. Tavot tekevät vaiston myös ihmisessä, sillä me löydämme monia tehtäviä ilman ankarampaa tajuntamme kontrollia. Jos kaikki ihmiset toimit vaatisivat tarkkaamista ja miettimistä, niin hän tarvitseisi koko päivän ainoastaan puukeksensä ja riisuksensa itsensä. Kuitenkin me teemme nämä aivan automaattisesti. Samalla tavalla on selvitettävissä villien ja kehittyneiden metsästäjien kyky saapua lähtöpaikkaan täsmälleen. Esim. K. Merville, Kansasista, kertoo, että metsästäjät ja opastajat palatessaan metsästämistä vuoristoissa ja tasangoilla tavallisesti aina löytävät suoran tien leirilleen. Selittääksensä tämän he vain selittävät pitävänsä mielessään kaikki matkalla tehdyt mutkat. Forde, Itä-Virginiasta, kertoo huomanneensa, että perehtyneissäkin metsästäjissä siellä villoissa seuduissa joskus ilmenee jonkunlaisia heikkouden merkkejä, jotka saattavat heidät vakaumukseen eli uskomaan, että eivät kulje oikeaa tietä myöten. Järki, varmat näköalat vaihteluineen ja aurinko eivät voi voittaa heidän epäilystään.

Sisämaalaiset nimittävät sitä "ympärikiertämiseksi" — jota joskus tuntevat vanhat ja kokeneetkin metsästäjät. Kuitenkin, jos tällaiset ihmiset eivät omaisi perinnöllisiä vaiston kykyjä, niin he eivät joutuisi kokemaan tätä kummallista, vajaata ymmärryksen olotilaa.

Siis me näemme, että ihmiset myös omaavat hienoja vaistoja. Ja että vaisto eläimissä, uskottavasti, ei ole mitään muuta kuin menneiltä sukupolvilta peritty tapa, joka on säilynyt erittäin tärkeänä sen omistajalle. Tämä asteettainen perinnöllisyys nähtävästi näyttelee osaansa useissa henkisissä sairauksissa. Millätavoin, s. o. millaisten keinojen ja teiden avulla tällainen perinnöllinen siirto tapahtuu, tarjoaa nykyään salperäisyyden, jonka pikainen paljastaminen on epäiltävää.

Esperantokielestä suom. Kust Jokinen.

